

CONCLUZII PRIVIND RĂZBOIUL HIBRID

CONCLUSIONS ON HYBRID WAR

*General (r.) prof. univ. dr. Anghel ANDREESCU**

Inspector principal de poliție dr. Valentin DULGHERU

Rezumat: *Părintele Relațiilor Publice, Edward L. Bernays, pune accent, încă din 1928, pe folosirea cuvântului ca armă de război în opera Propaganda, apreciind în Relații Publice, cuvântul și imaginea ca fiind reprezentarea uneltelor pentru construcția păcii sau crearea războiului. În acest sens, șeful Statului Major Rus, Valery Gerasimov, afirmă în anul 2013, că „Mijloacele non-militare s-au dovedit a fi folosite cu o frecvență de patru ori mai mare în conflictele moderne decât în cele convenționale.”*

Federația Rusă se conduce după ideea lui Lenin, „Dacă Rusia nu poate controla o țară, atunci acea țară trebuie cel puțin destabilizată.”

Cuvinte cheie: *război hibrid; tehnici de persuasiune; guvernare invizibilă; forțe speciale; hackerii ruși; tactici asimetrice.*

Abstract: *A pioneer in the field of Public Relations, Edward L. Bernays, emphasized the use of words as weapons in his work „Propaganda” in 1928. In „Public Relations”, he considered the word and image to be the representation of tools for building peace or war. Therefore, in 2013, the chief of the Russian General Staff, Valery Gerasimov, stated that „the non-military means proved to be used four times more frequently in modern conflicts than in conventional conflicts.”*

The Russian Federation is led following Lenin’s idea: “If Russia cannot control a country, then the respective country must be at least destabilized.”

Keywords: *hybrid war; techniques of persuasion; invisible government; special forces; Russian hackers; asymmetric tactics.*

* General, membru titular al Academiei Oamenilor de Știință din România.

Introducere. În cele ce urmează se analizează războiul hibrid în general și în special războiul hibrid din Ucraina. Pe baza acestei analize se vor trage concluzii cu privire la războiul hibrid punându-se accentul, evident, pe aspectele concrete care au rezultat din lecțiile învățate (învățămintele rezultate) din războiul hibrid din Ucraina.

2. Conceptul de război hibrid

Războiul hibrid, probabil ultima formă de ducere a războaielor actuale, a fost comentat și de NATO, dar pus în practică de către Rusia folosindu-se de serviciile secrete, de o propagandă agresivă etc.⁷

În acest sens, șeful Statului Major Rus, Valery Gerasimov, afirma în anul 2013, că „Mijloacele non-militare s-au dovedit a fi folosite cu o frecvență de patru ori mai mare în conflictele moderne decât în cele convenționale.”⁸

Așadar, recurgerea la măsuri politice, economice, informaționale, umanitare și alte măsuri nemilitare, la care se adaugă forțele armate de acoperire speciale și populația locală, poate hotărâ soarta unui război, (a se vedea modelul folosit de Federația Rusă în Georgia, dar mai ales în Ucraina).

Totul se realizează în timp, de mai mulți ani pentru consolidarea intențiilor acestui nou mod de ducere a războiului prin astfel de mijloace precum: propagandă, pregătire militară neconvențională, cunoaștere perfectă a terenului, a stării populației în zonele vizate controlându-l foarte bine etc., reușind în mare parte ce și-a propus (*țarul Putin*).

Războiul hibrid nu este declarat de niciun stat, nu este asumată nicio acțiune întreprinsă, profitând de toate slăbiciunile statului țintă, organizatorice, etnice, unde este cazul, pentru realizarea scopurilor propuse.

Mass-media joacă un rol deosebit de important în acest gen de război, influențând mult moralul forțelor militare, de securitate și ordine publică, al cetățenilor în general.

⁷ Claudia Lascatem, „Obiectivele Războiului hibrid rus”, în *Revista Geopolitica*, nr. 74/2018, p. 65.

⁸ *Ibidem*, p. 66.

Nu întâmplător, părintele Relațiilor Publice, Edward L. Bernays⁹, pune accent încă din anul 1928, pe folosirea cuvântului ca armă de război în opera Propaganda, în Relații Publice; cuvântul și imaginea devin unelte pentru construcția păcii sau războiului.

Cu ajutorul unor tehnici de persuasiune și prin sprijinirea unei minorități de oameni, în cazul de față forțele pregătite în acest sens, se realizează acea guvernare invizibilă care apoi devine oficială.

Așadar, războaiele de acest gen, pacticate de Federația Rusă, nu se mai declară și se desfășoară în afara șabloanelor obișnuite, precum cele din Ucraina în mod special.

3. Câteva concluzii privind războiul hibrid

Sunt șterse diferențele între: starea de pace și cea de război, între utilizarea militarilor și cea a civililor, a diferențelor între acțiuni ofensive și defensive clasice:

- a diferențelor între forțele speciale, care sunt numeroase, ale serviciilor de informații și ale simplilor militari;
- a crescut rolul militarilor sub acoperire, contribuind mult, de fapt hotărâtor la crearea unei coliziuni totale, uneori cu urmări dramatice;
- mobilizarea de odinioară dispare, lăsând locul celei secrete cu mult timp înainte de desfășurarea acțiunilor vizate;
- culegerea de informații a fost și rămâne capitală; cea mai importantă cale în obținerea victoriei, chiar fără măsuri și operații militare clasice, de rutină;
- se folosesc toate metodele posibile și nu neaparat militare, mai ales pentru demoralizarea, scăderea moralului cetățenilor și instituțiile statului vizat, inclusiv folosirea cu mult succes a mijloacelor de influențare a comportamentului populației respective. A se vedea situația din Ucraina, precum și cea din România anilor 1989, când România a fost ținta operațiilor de dezinformare.¹⁰

⁹ Edward L. Bernays, *Relații Publice*, Editura Alexandria Publishing House, Suceava, 2014, p. 3.

¹⁰ Larry L. Watts, *Ferește-mă Doamne de prieteni*, Editura Rao, București, 2011, p. 32.

La acestea s-au adăugat o serie de explozii neașteptate, incendii în fabrici, locuri publice, Teatrul Național, Uzina 23 August etc., din ultimii ani înainte de 1989.¹¹

Ancheta Senatului României asupra evenimentelor din decembrie 1989, menționează un salt al numărului turiștilor sovietici de la 30 000 la peste 67 000 în decembrie 1989, și care au mai rămas în țară, în afara legii încă un an, până în octombrie 1990, când li s-a cerut oficial de prim-ministrul României să plece din România.¹²

O practică des uzitată de URSS a fost agitarea minorităților etnice pentru aducerea României pe drumul sovieticilor¹³, precum și crearea ideii că România este incapabilă de a administra Transilvania.¹⁴

Budapesta a uzitat forțe paramilitare maghiare care vorbeau românește, îmbrăcate cu port românesc, împotriva etnicilor maghiari și germani din Transilvania.¹⁵

Am enunțat numai câteva din multele acțiuni întreprinse de URSS (Federația Rusă) și Ungaria împotriva României, în condițiile în care „comisarul pentru minorități al Consiliului Europei, Max van der Stoep și organizații independente din Occident au denumit România un model pentru tratarea relațiilor etnice.”¹⁶

Știrile false abundă pentru a se crea o confuzie totală și implicit scăderea moralului militarilor, a forțelor de ordine publică, dar și a populației. Unele instituții ale Federației Ruse se folosesc de produse software pentru a monitoriza părerile publicului online, la mare căutare în ziua de astăzi.

Materialele extremiste utilizate de agenții ruși abundă pentru intimidarea cetățenilor și aducerea acestora sub ascultare.

În Ucraina se uzitează deschis amenințarea cu utilizarea armelor convenționale, dar și a armelor de nimicire în masă – de mare actualitate.

Exemplul Rusiei în războiul hibrid din Ucraina este sugestiv, adică s-a folosit de: propagandă, corupție, amenințare, manipulare, subversiune,

¹¹ *Ibidem*, p. 710.

¹² *Ibidem*, p. 55.

¹³ Larry L. Watts, *Cei dintâi vor fi cei din urmă*, Editura Rao, București, 2013, p. 223.

¹⁴ Larry L. Watts, *op. cit.*, p. 226.

¹⁵ *Ibidem*, p. 242.

¹⁶ *Ibidem*, p. 54.

exploatarea divergențelor etnice, religioase, migrația accentuată din ultimii ani în Europa etc.

În Ucraina s-au combinat atacurile militare convenționale, cu cele non-militare, chiar asasinate.

Scopul războiului hibrid din Ucraina, desfășurat de Federația Rusă a fost să destabilizeze puterea statală exercitată asupra teritoriului fără a se folosi de rigorile și pierderile războiului clasic.

Astfel, s-a ajuns ca Ucraina să devină un imens poligon de experimentare a acestei forme de ducere a războiului modern, o combinație între atacuri militare convenționale, dublate de campanii de dezinformare, atacuri cibernetice și transformarea în arme decisive a corupției, energiei de tot felul, respectiv: gaze, electricitate, alte resurse minerale etc.

Folosirea „*omuleților verzi*” în Crimeea, care erau de fapt militarii din trupele speciale rusești, fără însemne militare, dar cu un echipament și o dotare de ultimă generație, foarte bine antrenați fizic, psihic și militar și-a spus în final cuvântul.

Acei profesioniști ajutați de alte persoane, pregătite din timp, cetățeni ai Ucrainei, dar atașați cauzei Federației Ruse, au ocupat punctele strategice vizate din Crimeea și din Sud-Estul Ucrainei, precum: Parlamentul și aeroportul internațional din Sinferopol, au blocat toate unitățile militare ucrainiene, alte instituții ale provinciei, în timp ce în capitala Ucrainei, autoritățile erau ocupate cu acțiunea *Maidanul*.

Conform specialiștilor în domeniu, Ucraina s-a transformat într-un imens laborator și poligon de testare a acestor forme multiple de război hibrid modern și mai ales eficient.

La victoria din această zonă au contribuit și atacurile cibernetice ale hackerilor ruși din ultimii ani. Aceste atacuri sunt îndreptate și asupra NATO, dar și împotriva Europei într-un viitor foarte apropiat.

Specialiștii militari în domeniu apreciază că acest gen de război ar fi pornit din Rusia determinat de pierderea cursei competiției economice și astfel, prin acest mod, se pot influența politicile publice ale Vestului.

Utilizarea oficială a militarilor din Federația Rusă s-a putut realiza în faza finală, adică activitățile de menținere a păcii în zonele stabilite din Ucraina de Est pentru o legendare cât mai aproape de realitate.

Reocuparea locului de superputere a Federației Ruse, alături de SUA, a determinat revenirea Rusiei în prim-planul politicii mondiale, inclusiv

profitând de alianța cu China care conduce detașat în lume prin mărimea PIB-ului de peste 23 de trilioane de dolari.

Războiul hibrid nu este declarat de către state, iar componenta militară nu este asumată explicit, nu este singură și se profită de slăbiciunile militare și non-militare ale statelor vizate, tensiuni interne, instituții slabe, corupte, dependente din punct de vedere energetic.

Rușii s-au folosit de tactici ambigue, asimetrice, hibride într-un cuvânt, neconvenționale, ingenios adaptate la zonă, profitând de slăbiciunile inamicului și folosindu-se de *politica pașilor mărunți*.

Așa a procedat Federația Rusă în Crimeea, Lugansk, Donețsk, Transnistria, Moldova, Georgia etc.

S-a profitat mult de adeziunea populației rusofone din zonele menționate și nu numai conform doctrinei actuale, Karaganov.

Moscova dorește să-și stăpânească vecinii pentru a-i împiedica să se apropie de Occident și utilizează, subminarea principalilor adversari: SUA, NATO, UE, pentru ca să recâștige influența în Balcani, Nordul Africii, Orientul Mijlociu, prin cultivarea relațiilor cu Turcia și parteneriat cu Egiptul. Prin cucerirea Crimeii revine ca putere principală în Marea Neagră, iar ambițiile lui Putin nu se opresc aici.

Noua strategie a Rusiei, de revenire ca superputere, va intensifica rivalitățile dintre marile puteri, respectiv: Rusia – SUA, China – SUA etc.

Politica Rusiei moderne, succesoare a URSS, este determinată de tradițiile istorice, plus promovarea unor strategii noi de guvernare, prin folosirea unor metode dure pentru creșterea ratingului, în sensul apariției peste noapte în Rusia a unor dezastre, multor acte teroriste prefabricate, a unor explozii grave, cu mulți morți și răniți, după care să urmeze inevitabil cucerirea teritoriilor vizate de Federația Rusă.

Putin a amenințat de mai multe ori SUA și UE despre posibila anexare a Crimeii și Estul Ucrainei, iar riposta SUA și a Occidentului a fost slabă.

Nu este de mirare faptul că sfârșitul ambițiilor Kremlinului nu se va termina cu războiul hibrid din Ucraina, lecțiile istoriei dovedind asta.

Din nefericire UE este dezorientată, confuză, fără lideri de valoare, fără o poziție clară, fără consens și de aici rezultă consecințele prezentate, care nemulțumesc populația.

Măsurile de prevenire ale tacticilor hibride sunt complexe și din toate domeniile de activitate, începând cu apărarea, ordinea publică, finanțe,

servicii de informații, diplomatie, combaterea eficientă a atacurilor cibernetice, justiție socială, consens politic și o poziție fermă a conducerii UE față de Rusia. Din nefericire nu s-au aplicat consecvent aceste măsuri împotriva Rusiei, ci sporadic și lipsite de consens, iar Franța și Germania sunt prea tolerante față de agresivitatea Rusiei.

Să nu uităm că percepția despre Rusia se reduce la un sentiment de dispreț, de aversiune dintotdeauna a mai multor state din lume, în special din Europa, față de politica rusească.

În războaiele hibride esențiale sunt slăbiciunile conducătorilor statelor vizate, ale armatelor, ale ordinii publice, ale serviciilor de informații, corupția, dependența economică și energetică etc. În acest tip de război importantă este adeziunea populației și nu cotropirea regiunilor vizate.

Se mai poate considera că Rusia va opta întotdeauna, pentru mândria națională în detrimentul prosperității cetățenilor ruși.

Putin, ajutat de foștii colegi din KGB, numiți în funcții cu influență în Rusia, a început de mai mulți ani o politică agresivă, expansionistă, de mare putere, în ciuda unor costuri destul de mari pentru țară.

Sancțiunile occidentale, care au scăzut din intensitate, izolarea internațională, care se pare că nu mai preocupă SUA, Franța, Germania și alte state, criza scăderii prețului petrolului, a gazelor naturale, încă nu l-au îngenucheat pe *țarul* Putin.

Intensificarea rivalităților dintre marile puteri a devenit o certitudine, precum confruntarea Rusia – SUA, China – SUA, inclusiv bătălia pentru acapararea ultimelor rezerve de resurse minerale din lume, precum cele din Antarctica.

Așadar asistăm la o cursă acerbă (o competiție violentă) pentru resurse energetice minerale, de apă și de aer curat.

În același timp, Federația Rusă va acționa pentru consolidarea poziției sale în Europa, în special pentru influențarea statelor foste socialiste, încurajând naționalismul, subminarea NATO, UE și SUA și revenirea rolului forțelor militare în relațiile internaționale, în relațiile dintre marile puteri ale lumii.

Concluzie: Cunoscând scopul Războiului Hibrid din Ucraina și particularitățile, dar mai ales efectele acestui război, este imperios necesar ca Parlamentul, Guvernul, CSAȚ și instituțiile de forță ale României să ia

urgent măsurile care se impun pentru contracararea unui război hibrid îndreptat împotriva țării noastre.

BIBLIOGRAFIE

- BERNAYS L.E., *Relații publice*, Editura Alexandria Publishing House, Suceava, 2013.
- LASCATEM C., „Obiectivele Războiului hibrid rus”, în *Revista Geopolitica*, nr. 74/2018.
- Revista Geopolitica* nr. 68-69 (1/2017), nr. 70 (2/2017), nr. 71 (3/22017), nr. 73(1/2018), Editura Top Form, București.
- WATS L., *Cei dintâi vor fi cei din urmă*, Editura Rao, București, 2013.
- WATS L., *Ferește-mă Doamne de prieteni*, Editura Rao, București, 2011.

